Najštedrejším boháčom je Hilton

NEW YORK (eri, FT) – Päťdesiat najštedrejších Američanov darovalo vlani na dobročinnosť 7,3 miliardy dolárov. V prepočte takmer 165 miliárd korún prevyšuje polovicu minuloročných výdavkov slovenského štátneho rozpočtu.

Pre svoje peniaze našlo po prvý raz ušľachtilé uplatnenie viac darcov nažive, ako po smrti. Od žijúcich boháčov pochádzalo aj desať najštedrejších súm v rebríčku.

„V minulom roku sme mali viac žijúcich darcov ako príspevkov odkázaných cez závet," uviedla Stacy Palmerová, šéfredaktorka časopisu Chronicle of Philanthropy, ktorý rebríček amerických filantropov zostavuje už sedem rokov. „Viac ľudí daruje peniaze ešte počas života, pretože vidia naliehavé potreby a cítia potrebu na ne reagovať. Chcú tiež osobne dohliadnuť na rozdelenie svojich peňazí a nenechať toto rozhodovanie iba na dedičov," dodala Palmerová.

Príkladom toho je aj najštedrejší darca minulého roku – bývalý majiteľ rovnomenného hotelového impéria Barron Hilton. Nadácii svojho otca prisľúbil 1,2 miliardy dolárov z predaja rodinného podniku Hilton Hotels, ktorý v lete kúpila investičná skupina Blackstone, a predaja najväčšej siete kasín na svete Harrah's Entertainment. Starý otec výstrednej celebrity Paris tiež prisľúbil, že nadácia získa 97 percent majetku po jeho smrti.

Nadácia Hiltonovcov podporuje najmä prevenciu a liečbu slepoty vo svete, zlepšenie zásobovania vodou v rozvojových krajinách, potláčanie konzumácie drog medzi mladými či pomoc americkým bezdomovcom.

Filantropia v USA prekvitá každým rokom viac a viac. „Všetko nasvedčuje tomu, že boháčom sa darí, vďaka čomu by mala pretrvať aj ich štedrosť," vysvetlila Palmerová. V roku 2006 dalo 50 boháčov na dobročinnosť 6,6 miliardy dolárov. Šesťapolnásobným príspevkom ich však pretromfol investičný mág Warren Buffett, ktorý túto sumu venoval nadácii zakladateľa Microsoftu Billa Gatesa a jeho manželky Melindy.

Dvadsať najštedrejších príspevkov presiahlo vlani 100 miliónov dolárov. Dvadsať darcov presunulo peniaze do vlastných nadácií, ktoré podporujú mnoho projektov z rôznych oblastí. Najviac z podpory získali univerzity, múzeá a knižnice.

Rebríček amerických filantropov

7,3 miliardy dolárov
(v prepočte takmer 165 miliárd korún)

➔ spolu venovalo na charitu vlani 50 najštedrejších Američanov

William Hilton

Jon a Karen Huntsmanovci

George Soros

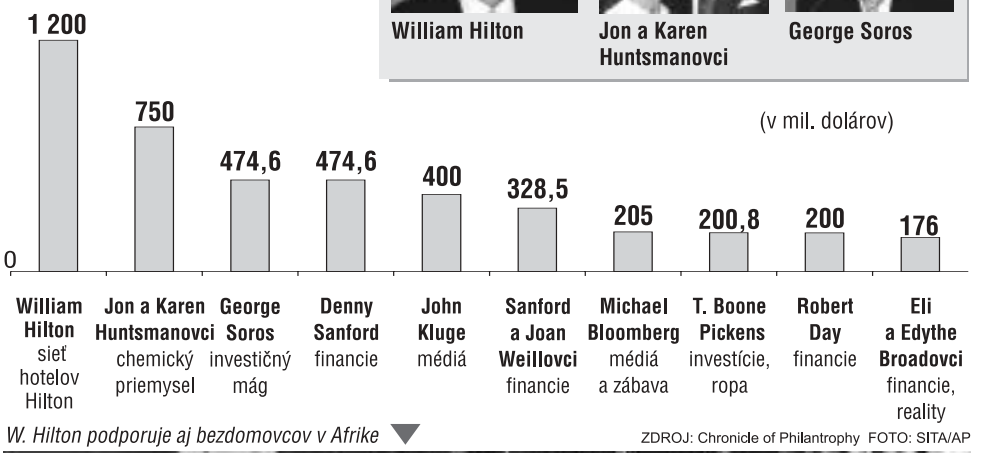

ZDROJ: Chronicle of Philanthropy FOTO: SITA/AP

W. Hilton podporuje aj bezdomovcov v Afrike

Čo je filantropia?

Filantropia je slovo gréckeho pôvodu. Vzniklo spojením výrazov philein (milovať) a anthropos (človek). Podľa výročnej správy Centra pre filantropiu označuje altruistické úsilie, snažiace sa o zlepšenie života ľudí prostredníctvom darcovstva, či už v podobe času, peňazí, skúseností alebo iných hodnôt. Filantropia nemusí mať podobu len tradičného charitatívneho uspokojovania základných potrieb. Môže hľadať cesty, ako vyriešiť podstatu problému, či odpovedať na výzvy budúcnosti. Slovník cudzích slov definuje filantropiu ako ľudomilnosť, dobročinnosť a snahu jednotlivcov zmierňovať ľudskú biedu či príležitostné pomáhanie sociálne slabým. (eri)

Na Slovensku darujú peniaze zatiaľ najmä firmy

Na filantropiu treba dozrieť, hovorí Boris Strečanský, riaditeľ Centra pre filantropiu

Ako je to s filantropiou na Slovensku?

V západných spoločnostiach, najmä v USA, je filantropia súčasťou kultúry. Je viac viditeľná aj preto, že príjmová a majetková nerovnosť má v Amerike tradíciu a ľudia sú na ňu zvyknutí. Na Slovensku sa postupne rozdiely medzi príjmami a majetkom ľudí prehlbujú, ale ešte si na to iba privykáme. Preto je pomerne málo ľudí, ktorí majú veľké majetky a neskrývajú, že podporujú ušľachtilé ciele. Čím ich však bude viac, tým bude naša spoločnosť pestrejšia. Súkromní darcovia si totiž často vyberajú účely, ktoré si verejný sektor nemôže dovoliť alebo nechce financovať, pretože sú príliš menšinové.

V 90. rokoch podporovali tretí sektor najmä zahraničné nadácie, v posledných rokoch vzali na seba túto úlohu nadácie veľkých firiem. Dostali sa už na scénu aj súkromní darcovia?

S darcami jednotlivcami, ktorým by sme radili, na čo prispieť, veľa skúseností nemáme. Pracujú s nimi skôr komunitné nadácie, ktoré sa cielene venujú ľuďom aj zo strednej triedy a snažia sa ich nabádať k darovaniu peňazí. Keď zo Slovenska odišli zahraničné zdroje, vzali na seba túto úlohu firmy. Videli spoločenskú potrebu, na ktorú sa dá reagovať. V budúcnosti podľa mňa bude rásť podiel jednotlivcov ruka v ruke s tým, ako budú ľudia dozrievať a spoločnosť si bude zvykať na nerovnosti. Majetní ľudia zistia, že peniaze nedokážu počas života užitočne spotrebovať a začnú preto rozmýšľať o dlhodobejších projektoch. Vtedy sa na Slovensku objavia aj prípady filantropov ako v zahraničí.

Prečo niektorí darcovia zostávajú v anonymite?

Musíme sa naučiť, ako o filantropii hovoriť. Je to delikátna záležitosť a ak sa dostane iba do roviny povrchného a závistlivého komentovania, nie je to veľmi šťastné. Mnohí darcovia aj na Západe nechcú hovoriť o tom, že na niečo poskytli veľké peniaze. Nedá sa to síce kritizovať, ale podľa mňa by bolo lepšie, keby z tieňa vystúpili. Boli by to príklady pre ostatných, ktoré by ich možno primäli premýšľať inak. Ak to zostáva v tajnosti, ľudia majú pocit, že sa nič nedeje a že sa neoplatí podporovať.

Čo motivuje ľudí ako Bill Gates či Warren Buffett rozdať peniaze ešte počas života?

Dosiahli obrovský úspech v podnikaní a veria, že podobný úspech môžu dosiahnuť napríklad aj pri boji s maláriou. Je to zaujímavý prístup, ktorý odzrkadľuje vieru v schopnosti človeka meniť svet v krátkom čase. V minulosti to bolo trochu ináč. Napríklad Rockefellerovci investovali skôr do projektov presahujúcich ich život. Ich nadácie preto pretrvávajú až dodnes. (eri)

V Anglicku súdia obvineného z vrážd prostitútok

IPSWICH (REUTERS, bd) – V Británii sa začal ďalší ostro sledovaný súdny proces. Pred súd v Ipswichi včera predstúpil 49-ročný Steve Wright, ktorý je obvinený z vrážd piatich prostitútok. Séria vrážd mladých žien v Ipswichi v grófstve Suffolk, 110 kilometrov severovýchodne od Londýna, naháňala koncom roka 2006 miestnym ľuďom hrôzu.

Telá zaškrtených prostitútok polícia objavovala postupne v priebehu necelých dvoch týždňov. Neznámy vrah dostal prezývku „Suffolský škrtič". Ľuďom totiž pripomínal sériu vrážd spáchaných nikdy neodhaleným londýnskym Jackom Rozparovačom v 19. storočí.

Wright obvinenia na súde poprel. Pozorovatelia odhadujú, že súd potrvá osem týždňov, včera sa vyberala porota.

Prvé telo zavraždenej prostitútky, 25-ročnej Gemmy Adamsovej, sa našlo začalo začiatkom decembra 2006 v miestnej rieke. O necelý týždeň sa v rovnakom vodnom toku našlo telo 19-ročnej prostitútky Tanie Nicolovej, ktorá bola vyše mesiaca nezvestná. V ďalších dňoch boli objavené telá troch nezvestných prostitútok – 24-ročnej tehotnej Anneli Aldertonovej, 24-ročnej Pauly Clennellovej a 29-ročnej Annetty Nichollsovej.

Gemma Adamsová *(vľavo) a Tania Nicolová patria medzi zavraždené prostitútky v Ipswichi.* FOTO: REUTERS

Všetky boli závislé od užívania drog a prostitútkami sa stali aj v dôsledku závislosti. Vraždy vyvolali šok v celej krajine, ale aj debatu o temnom svete nezákonnej prostitúcie a drog. V Británii nie je platenie za sex trestným činom, zakázané sú verejné domy.

Vláda nedávno podporila úplný zákaz prostitúcie. Prostitútky však tvrdia, že problém sa tým nerieši a ľahké ženy budú ešte v horšej situácii. „Muži si neprestanú kupovať sex – bude to len náročnejšie a presunie sa to do podsvetia," vyhlásila Cari Mitchellová z anglického združenia prostitútok. „Keď sa stali tie vraždy, verejnosť mala súcit a žiadala, aby sa to zmenilo. Ľudia naozaj chápali, že sa to stalo preto, lebo ženy boli kriminalizované, a preto boli také zraniteľné," dodala.

Najznámejší vrah žien v Anglicku Jack Rozparovač zavraždil v roku 1888 päť žien. Ešte viac vrážd mal na svedomí Peter Sutcliffe, prezývaný Yorkshirský rozparovač. Kým ho neodhalili, v rokoch 1975 až 1980 zabil 13 žien, väčšinou prostitútok.